

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije
Nataše Pirc Musar
na odprtju plenarne Konference Združenih narodov o vodi 2023
z obsežnejšim seznamom zavez države**

New York, 22. marca 2023

Ekscelence, gospe in gospodje,

Slovenija je ena od evropskih držav, ki so najbogatejše z vodo. Imamo srečo, vendar se ne smemo zadovoljiti s tem. V Sloveniji vodo varujemo z zakonom. V naši ustavi je voda zapisana kot temeljna človekova pravica. Bogate zaloge vode v Sloveniji so zavarovane kot javna dobrina, in ne kot tržno blago.

Dobro se zavedamo, da nas čaka še veliko dela tako na državni kot tudi na mednarodni ravni. Zaščititi moramo naše ekosisteme. Vsem moramo zagotoviti dostop do čiste pitne vode.

Kakovostna pitna voda ne sme biti nedosegljivo razkošje. Konec koncev je neizpodbitna človekova pravica in nenadomestljivo javno dobro. Za to se moja država in njeni prebivalci, zlasti civilna družba, odločno zavzemajo.

Gospe in gospodje,

*voda je življenje. Voda je obstoj. Voda je mir. Kot pravi avtor zgodbe o morski zvezdi:
»Če je na tem planetu kaj čarobnega, to domuje v vodi.«*

Vendar pa smo ljudje s svojim delovanjem naš planet spravili iz ravnovesja. Vodna in podnebna kriza ter kriza biotske raznovrstnosti se medsebojno prepletajo in poglobljajo. Naša pravica do zdravega okolja izhaja iz pojma okoljske pravičnosti.

Če hočemo, da so naši podnebni ukrepi učinkoviti, ne smemo zanemariti človekovih pravic do čiste vode in sanitarne ureditve za vse. Vemo tudi, da težave z vodo različno vplivajo na otroke, ženske in moške. Zato moramo oblikovati politike, ki bodo zadovoljile potrebe vseh. Pravičnost na področju vode bo pripomogla k nepotrebni preobrazbi v regenerativno gospodarstvo, ki ohranja naravne vire za prihodnje rodove.

Kako lahko to dosežemo? Seveda potrebujemo odločno ukrepanje in svetovno solidarnost.

*Prvič, nujno potrebujemo močnega mednarodnega zagovornika vode! Potrebujemo **posebnega odposlanca ali odposlanko ZN za vodo**. V ta namen je več kot 150 držav podpisalo poziv, ki je pomemben korak k večji usklajenosti prizadevanj za vodo znotraj in zunaj ZN. Odposlanec ali odposlanka bi sprožila nujno potrebne nadaljnje ukrepe.*

*Drugič, predlagam **redna medvladna srečanja ZN na visoki ravni o vodi**. S takim **svetovnim pregledom stanja vsaki dve leti ali tri leta** ne bi le ohranjali zagona, za katerega smo poskrbeli na tej konferenci, temveč bi tudi poganjali postopek nadaljnjega ukrepanja.*

*In tretjič, uresničevati moramo svoje državne **zaveze**. Naj zdaj naštejemo nekaj najbolj velikopoteznih zavez Slovenije.*

Vemo, da pomanjkanje vode različno vpliva na otroke, ženske in moške. Prizadevati si moramo za enakopravno upravljanje voda med spoloma in za take politike, ki bodo zadovoljile potrebe vseh. Skupaj s koalicijo za enakost spolov na področju voda bomo finančno prispevali k razvoju in zagonu digitalne platforme »izkustvena skupnost«.

*Pravico do vode imajo tudi tisti, ki živijo na območju oboroženih spopadov. V Skupini prijateljev za **vodo in mir** si prizadevamo zagotoviti zaščito vodnih virov, vodnega*

osebja in infrastrukture z večjim upoštevanjem mednarodnega humanitarnega prava. V kratkem bomo v našem Centru za izobraževanje in usposabljanje za mirovne operacije ponudili tečaj usposabljanja, namenjen delavcem.

Tehnološki napredek je spodbudil učenje na daljavo in ga naredil dostopnega širšemu krogu ljudi. Slovenija skupaj z drugimi članicami Zelene skupine razvija spletno platformo znanja o vodi, ki temelji na načelih odprtih izobraževalnih virov in odprte znanosti. Platforma bo ponujala brezplačna spletna usposabljanja in tečaje za krepitev zmogljivosti na področju upravljanja voda.

153 držav ima vodna telesa, ki segajo čez državne meje. Slovenija, ki pretežno leži ob zgornjem toku rek in je bogata z vodo, je aktivna pogodbenica konvencije o vodah iz leta 1992. Konvencija je normativni in praktični okvir za pošteno in učinkovito čezmejno sodelovanje. Rada bi vas povabila na 10. srečanje pogodbenic konvencije o vodah, ki ga bo Slovenija gostila oktobra 2024.

Slovenija se skupaj z drugimi članicami Mednarodne komisije za savski bazen zavezuje, da bo nadgradila obstoječi vrhunski sistem za napovedovanje poplav in opozarjanje za še natančnejše napovedovanje poplav in nizkih pretokov.

Proti koncu leta bomo v Sloveniji gostili tudi 23. srečanje pogodbenic Barcelonske konvencije.

Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco s sedežem v Sloveniji pod okriljem Unesca razvija vodni observatorij, najsodobnejša tehnološka orodja, ki bodo vladam pomagala pri zbiranju, obdelavi in analizi podatkov za avtomatizacijo poročanja ter izboljšanje odločanja na podlagi informacij.

Slovenski center odličnosti za vesolje, znanost in tehnologije razvija stroškovno učinkovite tehnologije in aplikacije za pridobivanje satelitskih podatkov visoke ločljivosti in izdelavo inovativnih modelov digitalnih dvojnikov za podporo izmenjavi znanja in naprednih načinov upravljanja čezmejnih porečij za države v razvoju.

Druga slovenska zaveza je namenjena izboljšanju upravljanja obnove vodnih ekosistemov v Unescovem biosfernem območju reke Mure, ki je del prvega petdržavnega čezmejnega Unescovega biosfernega območja »Mura-Drava-Donava«.

Gospa in gospodje,

nobena država ne more biti ravnodušna in vsi lahko še kaj izboljšamo, kar velja tudi za mojo državo. Izkoristimo to konferenco in akcijski program za vodo, da bi v naših družbah pametno, vključujoče in pregledno zaščitili ter obnovili vodne vire.

Hvala.